

Pretérito indefinido

Czas przeszły prosty

• Verbos regulares -AR, -ER/-IR	<i>Czasowniki regularne</i>
• SER/IR y DAR irregulares	<i>SER/IR i DAR — całkowicie nieregularne</i>
• Irregulares en el tema	<i>Nieregularny rdzeń + końcówki silne</i>
• Verbos con -J- (decir, traer, -ucir)	<i>Końcówka -eron (nie -ieron!)</i>
• Cambio vocálico en 3ª persona	<i>E→I, O→U, I→Y — tylko 3. osoba</i>
• Ortografía -CAR/-GAR/-ZAR	<i>Zmiana pisowni w «yo»</i>

A1 - B1

vivaspanish.pl

1 Verbos regulares: -AR, -ER/-IR y reflexivos

Czasowniki regularne i zwrotne

El pretérito indefinido expresa acciones completadas en el pasado. Los verbos regulares siguen dos patrones: **-AR** y **-ER/-IR** (idénticos entre sí).

Prétérito indefinido wyraża czynności zakończone w przeszłości. Regularne mają dwa wzorce: -AR i -ER/-IR (identyczne).

	AR	ER	IR	ARSE	Znaczenie PL
yo ja	hablé	comí	viví	me duché	mówiłem/m; jadłem/m; żyłem/m
tú ty	hablaste	comiste	viviste	te duchaste	mówiłeś/aś...
él/ella on/ona	habló	comió	vivió	se duchó	mówił/a; jadł/a...
nosotros my	hablamos	comimos	vivimos	nos duchamos	mówiliśmy/łyśmy...
vosotros wy	hablasteis	comisteis	vivisteis	os duchasteis	mówiliście/łyście...
ellos oni/one	hablaron	comieron	vivieron	se ducharon	mówili/ły...

⚠ Nosotros -AR y -IR: la forma coincide con el presente — hablamos / vivimos (presente i indefinido). ¡El contexto decide!

Nosotros -AR i -IR: forma identyczna jak w presente — kontekst decyduje o czasie.

Marcadores temporales frecuentes Typowe określenia czasu

Marcador temporal	PL	Marcador temporal	PL
ayer	wczoraj	el mes pasado	w zeszłym miesiącu
anteayer	przedwczoraj	el año pasado	w zeszłym roku
el lunes pasado	w zeszły poniedziałek	hace dos días	dwa dni temu
la semana pasada	w zeszłym tygodniu	en 2020 / en julio	w 2020 / w lipcu

2 SER / IR y DAR — totalmente irregulares

SER/IR i DAR — całkowicie nieregularne

SER e IR tienen formas idénticas en el indefinido — el contexto aclara el significado. DAR (-AR) toma las terminaciones de -ER/-IR (sin tilde en ninguna forma).

SER i IR mają identyczne formy — kontekst wyjaśnia znaczenie. DAR (na -AR) przyjmuje końcówki -ER/-IR (bez akcentów graficznych).

	ser/iść	dawać	Znaczenie PL
yo ja	fui	di	byłem/m; szedłem/m; dałem/m
tú ty	fuiste	diste	byłeś/aś; szedłeś/aś; dałeś/aś
él/ella on/ona	fue	dio	był/a; szedł/szła; dał/a
nosotros my	fuimos	dimos	byliśmy; szliśmy; daliśmy
vosotros wy	fuisteis	disteis	byliście; szliście; daliście
ellos oni/one	fueron	dieron	byli; szli; dali

⚠ SER vs IR — mismas formas: Fue un gran día. (SER — Był wspaniały dzień.) Fue al mercado. (IR — Poszedł na targ.)

Formy identyczne dla SER i IR — tylko zdanie (kontekst) mówi nam znaczenie.

VER (widzieć/oglądać) también actúa como DAR: vi / viste / vio / vimos / visteis / vieron (sin tilde, como DAR).

VER zachowuje się jak DAR: formy bez akcentu, końcówki -ER/-IR.

3 Irregulares en el tema — tuv-, estuv-, hic-...

Nieregularny rdzeń + końcówki silne

Estos verbos tienen un tema (raíz) irregular propio, pero comparten terminaciones llamadas «fuertes»: -e, -iste, -o, -imos, -isteis, -ieron. Las formas yo y él/ella no llevan tilde.

Nieregularny rdzeń + końcówki «silne». Ważne: 1. i 3. osoba l. poj. bez akcentu graficznego (tuve / tuvo, nie tuvé / tuvó).

Infinitivo	Tema irr.	PL	Formas completas
ESTAR	estuv-	<i>być (stan)</i>	estuve, estuviste, estuvo, estuvimos, estuvisteis, estuvieron
TENER	tuv-	<i>mieć</i>	tuve, tuviste, tuvo, tuvimos, tuvisteis, tuvieron
HACER	hic-/hiz-	<i>robić</i>	hice, hiciste, hizo*, hicimos, hicisteis, hicieron
PODER	pud-	<i>móc</i>	pude, pudiste, pudo, pudimos, pudisteis, pudieron
PONER	pus-	<i>kłaść</i>	pusé, pusiste, puso, pusimos, pusisteis, pusieron
ANDAR	anduv-	<i>chodzić</i>	anduve, anduviste, anduvo...
QUERER	quis-	<i>chcieć/kochać</i>	quise, quisiste, quiso...
VENIR	vin-	<i>przychodzić</i>	vine, viniste, vino...
HABER	hub-	<i>mieć (posiłek.)</i>	hube, hubiste, hubo...
CABER	cup-	<i>mieścić się</i>	cupe, cupiste, cupo...
SABER	sup-	<i>wiedzieć</i>	supe, supiste, supo...

* HACER — excepción: hice / hiciste / hizo / hicimos / hicisteis / hicieron. La 3ª persona singular es hizo (con z) para conservar el sonido /θ/ ante -o.

3. osoba l. poj. to hizo (z «z»), aby zachować dźwięk jak w bezokoliczniku.

4 Irregulares con -J-: dij-, traj-, conduj-...

Nieregularne z -J- — końcówka -eron, nie -ieron!

DECIR, TRAER y todos los verbos en -UCIR forman el indefinido con un tema en -j-. La 3ª persona plural termina en **-eron** (¡sin la «i» de -ieron!).

DECIR, TRAER i wszystkie na -UCIR tworzą rdzeń z -j-. Kluczowa różnica: ellos to -eron, nie -ieron!

Persona	DECIR dij- mówić	TRAER traj- przynosić	CONducIR conduj- prowadzić	Znaczenie PL
yo	dije	traje	conduje	powiedziałem; przyniosłem; jechałem
tú	dijiste	trajiste	condujiste	powiedziałeś/aś; przyniósłeś/aś; jechałeś/aś
él/ella	dijo	trajo	condujo	powiedział/a; przyniósł/przyniosła; jechał/a
nosotros	dijimos	trajimos	condujimos	powiedzieliśmy; przynieśliśmy; jechaliśmy
vosotros	dijisteis	trajisteis	condujisteis	powiedzieliście; przynieśliście; jechaliście
ellos	dijeron	trajeron	condujeron	powiedzieli; przynieśli; jechali

Otros verbos -UCIR	Tema	PL
traducir	traduj-	tłumaczyć
producir	produj-	produkować
reducir	reduj-	redukować
deducir	deduj-	dedukować
introducir	introduj-	wprowadzać
seducir	seduj-	uwodzić

△ Regla clave — tema en -j- → ellos: -ERON (no -ieron!) dijeron ✓ *dijieron ✗ trajeron ✓ *trajieron ✗ condujeron ✓ *condujieron ✗

Po rdzeniu na -j- zawsze końcówka -eron, nie -ieron. To najczęstszy błąd polskich uczniów!

5

Cambio vocálico en 3ª persona: E→I, O→U, I→Y*Zmiana samogłoski tylko w 3. osobie l. poj. i mn.*

Algunos verbos de -IR cambian la vocal del radical solo en 3ª persona (él/ella y ellos/ellas). Los verbos en -UIR, -EER/-AER/-OÍR convierten la «i» átona en «y».

Zmiana samogłoski rdzenia dotyczy wyłącznie 3. osoby l. poj. i mn. Pozostałe osoby są regularne.

E → I*PEDIR · prosić*

yo pedí

tú pediste

él/ella **pidió**

nosotros pedimos

vosotros pedisteis

ellos **pidieron**

*sentir, divertirse, corregir,
mentir, repetir, seguir, servir,
vestirse, preferir*

O → U*DORMIR · spać*

yo dormí

tú dormiste

él/ella **durmió**

nosotros dormimos

vosotros dormisteis

ellos **durmieron**

morir, morirse

I → Y (-UIR)*CONSTRUIR · budować*yo **construí**tú **construiste**él/ella **construyó**nosotros **construimos**vosotros **construisteis**ellos **construyeron**

*huir, destruir, incluir, distribuir,
fluir*

I → Y (-EER/-AER)*LEER · czytać*yo **leí**tú **leíste**él/ella **leyó**nosotros **leímos**vosotros **leísteis**ellos **leyeron**

*creer → creyó / creyeron caer
→ cayó / cayeron oír → oyó /
oyeron*

□ Regla: El cambio vocálico afecta únicamente a él/ella y ellos/ellas. Las demás personas son completamente regulares: yo pedí / tú pediste / nosotros pedimos.

Zmiana samogłoski dotyczy tylko 3. osoby l. poj. i mn. Reszta jest w pełni regularna.

6 Ortografía -CAR/-GAR/-ZAR y usos del indefinido

Pisownia -CAR/-GAR/-ZAR i zastosowania czasu przeszłego

Cambios ortográficos en «yo» para conservar el sonido Zmiany pisowni w «yo» dla zachowania dźwięku

Terminación	Cambio yo	Ejemplos	Porqué
-CAR	→ -qué	sacar→saqué, buscar→busqué, tocar→toqué	«c» ante «e» sonaría /θ/ o /s/
-GAR	→ -gué	llegar→llegué, pagar→pagué, jugar→jugué	«g» ante «e» sonaría suave /x/
-ZAR	→ -cé	empezar→empecé, cruzar→crucé, alcanzar→alcancé	«z» ante «e» → «c» por norma ortográfica

Usos del pretérito indefinido Zastosowania pretérito indefinido

- Acción completada en el pasado con marcador temporal**
Ayer comí paella. · La semana pasada llamé a mis padres.
Czynność zakończona w przeszłości z określeniem czasu
- Acción puntual (en fecha o momento concreto)**
En 2020 empecé a estudiar español. · A las 8 salí de casa.
Czynność punktualna w konkretnej dacie lub godzinie
- Secuencia de acciones pasadas**
Me levanté, desayuné y salí al trabajo.
Następstwo czynności przeszłych
- Duración limitada y terminada**
Viví en Madrid tres años. · Estudié allí hasta 2022.
Ograniczony i zakończony czas trwania

□ vs. pretérito perfecto compuesto: En España se usa el perfecto para acciones recientes (hoy he comido) y el indefinido para acciones del pasado terminado (ayer comí). En América Latina el indefinido se usa en ambos casos.

W Ameryce Łacińskiej indefinido zastępuje perfecto nawet dla czynności z dzisiaj.